

אלא לטומאה ישנה. דאמר רב יהודה אמר רב מעשה בשלציון המלכה שעשתה משתה לבנה ונטמאו כל כליה ושברתן ונתנתן לצורף וריתכן ועשה מהם בלים חדשים, ואמרו חכמים יחזרו לטומאתן ישנה. מ"ט, משום גדר מי חטאת נגעו בה.

דף יז ע"א א"ל הלל לשמאי מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה. אמר ליה וריתכן. שולחן בלע"ז שמחבר כסף במקום שבר: גדר מי חטאת. נמלאו מי חטאת בטלים שאין להם ממסין ז' ימים אלא שובין ומשפחה תורתמי מטאת: מפני מה בוצרין בטהרה. מפני מה אמה מלריך לבאר בכלים טהורים דקאחמת (הבואל לגת) (הוכשר) ואין אמה מלריך למקום זמנים בכלים טהורים:

עין איה

עד שהטהרה הרצויה ההולכת בדרך התורה היא חלילה תבטל מפני פחזות הפחזים וההדיוטים הקופצים בראש. משום גדר מי חטאת נגעו בה, להשריש יפה יפה כמה אנו חייבים להזהר שיהי' דרך התיקון בשמירת כל דבר העומד, ובהחזרה לטובה ולטהרה כל רע וכל טומאה מצד הכח הצפון והנעלם בעמקי גנוזיה של תורה בדרך שלו' ואמת, "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום"⁶.

עו. א"ל הלל לשמאי מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה. יסוד הטומאה והטהרה בישראל הוא בעיקרו ביחש אל המקדש, כדברי הרמב"ם במד"ג [פמ"ז] בשלישי, לרומם ערך המקדש ולהשריש בלבבות שהוא מרכז חיי הכלל והפרט. והנה החיים נחלקים בצד הטוב שלהם לשמחה ולתענוג. האמצעי של השמחה ברב הוא היין "ויין ישמח"¹. אמצעי התענוג הוא השמן, סיכה כשתיה "כשמן בעצמותיו"², סיכה של תענוג ומועיל ג"כ לעדן ולפנק הרגשת העונג ביותר. ע"כ הוא מטכטיסי כתי מלכים "ששה חדשים בשמן המר"³, בני מלכים סכין שמן ורד⁴. והנה לא כל העם יכולים להיות חסידים ואנשי קודש עד שתהי' שמחתם וענוגם כולו בכלי טהור, לא לצד הנטיה השפלה החומרית כ"א לצד המעלה והקדושה המתחסת למקדש ולקודש. והנה לקדש את ישראל מן העמים, ראו חכמינו האלהיים ז"ל להשריש יפה בלבבות שהשמחה ראויה בישראל להיות רק במקום מצוה. וכן הוא הטבע המוסרי של איש הישראלי הישר הולך שלא ישארו לבבו לצאת במחול משחקים רק לשם שמחה של ריקות בעלמא כדרך שאר גויי הארץ. אמנם התענוג, זכר זה לא אפשר הוא לרומם את רוח העם במעלה כזאת, עד שלא יאבה ג"כ להתענג בהליכות חיוו במאכלו ובמשתהו כ"א במקום מצוה וקדושה, וזאת היא שאלה, מה בין יסוד השמחה ליסוד העונג, שניהם המה מדרכי החיים האנושיים, מפני מה בוצרין בטהרה, המעירה שיסוד מציאות היין המשמח ראוי להיות בטהרה ולתכלית מעולה. ואין מוסקין בטהרה, השמן המענג, אי אפשר להנהיג הציבור שיהיה הכל על טהרת הקודש. ומזה הי' מקום או כהתחלת ההדרכה לדון, שכיון שאין זאת מדרכה של תורה להכביד על החיים ההמוניים יותר

גורמים המות וההפסד גם הם יטהרו, ואיכה זה נרצה בדרך תיקון פתאומי של הירוס ואכזון. ע"כ שמעון בן שטח שמצא לפניו נכון להשתמש בתכלית הפחותה של חשבון אקונומי לדבר נשגב כקדושת הנשואין במה שתיקן כתובה לאשה, הוא מצא ג"כ לגזור פומאה ישנה משום גדר מי חטאת, להשריש בלבבות כי דרך התיקון של השחתה וכילוע, של שבירה ואיבוד, אינו ראוי, גם כי זה הדרך אינו בטוח מטומאה ישנה, ואם יאבד לשעה את הכחות הרעים עוד יתנערו וישאפו להתרומם ולחזור לטורם. אבל התיקון הבטוח והמלא הוא החזרה לטובה, שהוא בא בתיקון של מתינות, אותו התיקון שיסד בו צור עולמים לשכלל את הבריאה כולה, לטהרה מכל טומאותיה, להחזיר כל כח רע ומפסיד לטובה מלאה וקיימת. "ושעשע יונק על חור פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה, לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ד"⁵. למדנו ממוצא דבר שאין שום כח פחות בעולם שאין משתמשים בו לתכלית הטוב והקדושה, וע"כ אין ראוי למהר(ס) בהירוס ע"מ לתקן. וכך היא מדתו של מקום ב"ה, מאריך אפו וצופה לרשע וחפץ בהצדק, ומסבב עלילות שהכל יחזור לטובה ולברכה, ואין ראוי לטהר כלים בשבירה כ"א להזהר בגדר מי חטאת, המטהרת אפילו הטומאה היותר גדולה ומהפכת לטובה. ומה מכוונים הם העניינים שאירע מעשה כזה בבית המלכות, שצ"פ הרוח השורר בעת של פרעות ומהפכות כימי שמעון בן שטח, שהי' צריך תיקונים נמרצים כמו בעניני התורה שתלה שמנים נשים ביום אחד להוראת שעה⁶, וכמוהן בהליכות הממשלה כעדות סופרי דברי הימים, היתה הנטיה למהפכה של סדרים כדי לטהר ולתקן נטיה טבעית עד שמצד הרוח השורר בבית המלוכה, שברו את הכלים כדי לטהרם. אמנם חכמים הורו שדרך זה יוכל להחזיר ג"כ לטומאה ישנה, ורק ע"פ דרכה של תורה לטהר ולתקן בהארכת זמן ושמירת הכלי בשמו ושלמותו ילך התיקון הכללי במהלכו, ודרך זה ראוי להרשם בהנהגת הממלכה ג"כ. וכמה מסוכן הוא הדרך של הריסות הסדרים הישנים והחרבתם בשביל להביא איזה תיקונים נחוצים, כי כהתפשט מנהג כזה יקומו ממתבואם כל עו פנים וכל ריק ופוחז, יתגשש העממי חזון כמה שישלח יד בכל דבר מתוקן ומקובל,

4. ישעיה יא ח"ט. 5. ירושלמי, תגיגה פ"ב, ה"ב. 6. משלי ג, יז. עו. 1. תהילים קד, טו. 2. שם קט, יח. 3. אסתר ב, יג. 4. שבת קיא, א.

יכנס. לכה"מ: והיוצא אל
אלא. לפי סטיו נוליס לעמוד
במנוח:

אם תקניטני גוזרני טומאה אף על המסיקה. נעצו חרב בבה"מ, אמרו הנכנס יכנס
והיוצא אל יצא. ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמואי כאחד מן התלמידים,

עין איה

האימה מקבל פנים אחרים בהרבה פרטים. או שיש הכרח מצד
דרך התורה וקדושתן של ישראל לבצר רוח השמחה, שלא ילך
כ"א למקום מכוון ותכליתי לתורה ולמצוה. וע"פ דרך זה החיים
מקבלים צביון אחר לגמרי, עד שהחיים המעשיים שהם מתגלים
כחיים המדיניים בכל סידורם תלויים בהוראות הללו. ע"כ נעצו
חרב, המורה על עז מלכות, הנותן דרך ונתיבה בחיים המעשיים
של כלל האומה. כביהמ"ד, להכיר כי לא ע"ד הוראה פרטית
יסבו הדברים, כי ממנה תוצאות לנטיות גדולות שמרשימות את
צורת האומה בכללה לפי ענין.

עט. אמרו הנכנס יכנס והיוצא אל יצא. בשעה שהדורות
מקולקלים וצריך לסעדם בדרכי תורה להורותם בדרך ד' הטובה
והישרה, צריך שתהיה ההשקפה של המדריכים הקדושים פונה
תמיד אל התורה, אל החיים שכביהמ"ד, משם יראו יפה איך
החיים צריכים להיות ועל פיהם יסודרו. אמנם אם יצרף לזה אדם
ג"כ השקפה מצד מציאות החיים המקולקלים בשוק, בזה ישחית
הכונה. כמו שהרופא צריך להשקיף לרפא החולים מצד הנקודה
של חכמת הרפואה, לא מצד הרצון של החולים שהשחיתו
בריאותם בשביל הנהגתם הרעה בהליכות חייהם. ע"כ זאת
הסכימו כולם, כי הנכנס יכנס והיוצא אל יצא, כלומר רק איך
שיוכרע דבר זה מצד עומק חכמת התורה, שכוללת הכל והיא
מוליכה לדרך הישרה והנכונה, צריכים להסתכל בזה, ולא יצא
היוצא להסתכל ג"כ איך ראוי דבר זה להיות נדון מצד החיים
שחוץ לביהמ"ד, שבראותו הקלקולים הרבים והנטיות הרבות
שבלב העם להפקרות ולשילוח תאוה וחפצם בשמחת הוללות,
יפול עליו לבבו וידמה שאי אפשר כלל להנהיג באומה חיי
שמחה של טהרה ושל תעודה קדושה. אבל אין הדבר כן, כי
צריך לדעת שימין ד' רוממה, ואיך שהחיים צריכים להיות
כצביונם ע"פ התורה שרוחה הולך בביהמ"ד, כן יקבלו ישראל
את החיים וכן יתקיים הדבר באומה. והרוצה לצאת חוץ מגדרי
תורה ולהיות כאחד מעמי הארצות הוא לא יכריע מאומה על
הנהגה הכללית של כלל עם ד', שתמיד יהי עיקר האומה אותם
השרידים ההולכים בתורת ד', שמכריעים את החיים ע"פ
הדרכתה של תורה. ע"כ חלילה שישפיעו החיים שחוץ לביהמ"ד
בקלקולם על כח חיתוך ההלכות וההדרכות הצריכות לצאת
דוקא מביהמ"ד מקום התורה. ע"כ הנכנס יכנס וישאב רוח דעת
מביהמ"ד ויהי במנין, והיוצא אל יצא, צריך אמנם לענין
התורה והדרכתה לדעת ערך החיים ותביעותיהם האמתיות
כצרכים הראויים המביאים את הטובה השלמה לעולם, אבל לא
להיות נפעל מסדרי החיים המקולקלים מצד היותם כך בפועל

מכדי משאם, אולי ראוי להדריך שגם הבצירה אינה מקבלת.
טומאה, והשמחה ההמונית ג"כ לא תהי בכללה נגד רוח ישראל
ותהו"ק גם כשתלך בדרכה הטבעי, מפני שכך טבע האדם הוא
לאהוב שמחה ושואן עליוזים להמתיק חייו הריקים כשהוא איש
המוני אשר התורה והחכמה לא ישמחו נפשו.

עז. א"ל אם תקניטני גוזרני טומאה אף על המסיקה.
חילוק גדול יש בין שמחה לעונג. התענוג לא יחפשט כ"א על
הגוף מקבל התענוג, ואי אפשר להנהיג כל אדם פרטי לתכלית
הקדושה והמעלה. אמנם השמחה היא יוצאת לפעלה דוקא
בהמון, אותה ראוי לשמור שתהי בתכלית הטהרה. ואם כ"כ
יתאחדו בעיני המסתכלים מושגי השמחה עם מושגי התענוג, עד
שמצד התפשטות הדעת שאין צורך וחובה לבקש על התענוג
תעודות של טהרה וקדושה, כן יהי ג"כ מושג השמחה, עד
שישראל כעמים ישמח בימי חול כימי מועד על יין ושכר ושחק
משחקים וחוללים, ראוי באמת לגזור על המסיקה, לגדור גדר
גם בעניני העונג שלא יהי בכל הרחבתה, כ"א לתעודה של
טהרה המתיחסת לקדושה ומביאה לאחרית טוב. אמנם באמת
רחוקים המה המושגים, ויש ביד הציבור בכלל להתנשא
למדרגה כזאת שלא לשמח אל גיל כעמים בהמון ופומבי, כ"א
בטהרה במקום שיש לזה תכלית נשגבה, שמחה של מצוה, מה
שא"כ בתענוג, וכן אמרו חז"ל שמחה הוא דאסור תענוג שרי.
והשמחה שהיא כח נפשי, כשתתיישר באדם יפה שתהי רק לצד
המעלה והקדושה בטהרה, תרומם את האדם כולו עד שמעצמו
יבור לו דרכו להיות גם כל ענוגיו קודש לד', וימסוק בטהרה
בנדבת לבו וחשק נפשו.

עח. נעצו חרב בביהמ"ד. הנהגה שבכלל העם כחיים
המעשיים מתיחסת לכח הממשלה והשלטון שעמה צריך עז
וגבורה. ע"כ החרב היא אות לממשלה מעשית, והיא תכשיט
כ"ז שיש צורך בה עכ"פ לומר עריצים ולהכרית פועלי און,
"חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך"², להורות שזאת
השאלה איך ראוי להנהיג את כלל האומה, שיצאה הוראה
והנהגה מאלו שני הבתים ב"ש וב"ה אחרי שנתמעטו הלכות
ונתמעטו האשכולות. זהנה ראו או מעמד האומה שתצטרך
לשאווב הדרכה כללית ע"פ הוראות הבתים הבאים אחריהם.
וזאת השאלה, אם לפי רוח התורה ראוי להכיר את יסוד השמחה
ההמונית כאחד מצרכי החיים המוכרחים עד שאין לבצרה
ולצמצמה רק בתכליות ותעודות רמות, כמו שאי אפשר לסגר
מושג התענוג בהמון, שאז הי' הדרך של הנהגה המעשית בכלל